

НАСОКИ2006/С 210/02

относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003

(Текст от значение за ЕИП)

ВЪВЕДЕНИЕ

1. По силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003¹, Комисията може да налага с решение глоби на предприятия или на сдружения на предприятия, когато те нарушават членове 81 или 82 от Договора умишлено или по непредпазливост.

2. При упражняване на своето правомощие за налагане на такива глоби, Комисията се ползва с широка свобода на действие² в границите, определени с Регламент № 1/2003. Първо, Комисията трябва да отчита тежестта и продължителността на нарушението. Второ, наложената глоба не може да надвишава тавана, определен в член 23, параграф 2, алинеи 2 и 3 от Регламент № 1/2003.

3. С цел осигуряване на прозрачност и безпристрастност на своите решения, Комисията е публикувала на 14 януари 1998 г. Насоки относно метода за определяне на глобите³. След повече от осем години прилагане Комисията е натрупала достатъчен опит за доразвиването и прецизирането на политиката си по отношение на глобите.

4. Правомощието на Комисията за налагане на глоби на предприятия или сдружения на предприятия, които умишлено или по непредпазливост нарушават членове 81 и 82 от Договора е едно от средствата, които са й предоставени с цел изпълнение на задачата за надзор, поверена ѝ с Договора. Тази задача включва не само задължението за разследване и санкциониране на отделните нарушения, но включва също така и задължението за следване на обща политика, насочена към прилагане в областта на конкуренцията на принципите, предвидени в Договора, и да направлява поведението на предприятията в светлината на тези принципи⁴. За тази цел Комисията трябва да гарантира, че нейните действия имат необходимия възпиращ ефект⁵. Съответно, когато Комисията установи нарушение на членове 81 или 82 от Договора, може да бъде необходимо да се наложи глоба на тези, които са нарушили закона. Глобите следва да имат достатъчен възпиращ ефект, не само за да се санкционират засегнатите предприятия (специфично възпиране), но също така и за възпиране на други предприятия да предприемат или да продължат поведение, което противоречи на членове 81 и 82 от Договора (общо възпиране).

¹ Регламент (ЕО) № 1 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно прилагането на правилата за защита на конкуренцията, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1).

² Виж например решението по Дело С-189/02 Р, С-202/02 Р, С-205/02 Р - С-208/02 Р и С-213/02 Р, *Dansk Rørindustri A/S and others v Commission* [2005] ECR I-5425, параграф 172.

³ Насоки относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ С 9, 14.1.1998 г., стр. 3).

⁴ Виж например решението по Дело *Dansk Rørindustri A/S and others v Commission*, цитирано по-горе, параграф 170.

⁵ Виж решението по Съвместни дела 100/80 г. - 103/80 г., *Musique Diffusion française and others v Commission* [1983] ECR 1825, параграф 106.

5. За постигането на тези цели е необходимо Комисията да се позовава на стойността на продажбите на стоките или услугите, с които е свързано нарушението, като основа за определянето на глобата. Продължителността на нарушението също така следва да играе значителна роля при определянето на подходящия размер на глобата. Тя неминуемо оказва въздействие върху потенциалните последици на нарушението върху пазара. Вследствие на това е преценено за важно глобата да отразява броя на годините, през които предприятието е участвало в нарушението.

6. Счита се, че комбинацията от стойността на продажбите, с които е свързано нарушението, и продължителността на нарушението осигурява подходящ еквивалент за отразяване на икономическото значение на нарушението, както и относителната тежест на всяко предприятие в нарушението. Позоваването на тези фактори осигурява добър показател за порядъка на степента на глобата и не следва да бъде разглеждано като основа на метод за автоматично и аритметично изчисление.

7. Също така се счита за необходимо в глобата да бъде включена специфична сума независимо от продължителността на нарушението, за да бъдат възпрени дружествата дори да предприемат незаконни практики.

8. В следващите раздели са изложени принципите, от които ще се води Комисията, когато тя определя глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003.

МЕТОД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ГЛОБИТЕ

9. Без да се накърнява точка 37 по-долу, Комисията ще използва двустепенна методология при определяне на глобите, налагани на предприятия или сдружения на предприятия.

10. Първо, Комисията ще определи основния размер за всяко предприятие или сдружения на предприятия (виж раздел 1 по-долу).

11. Второ, тя може да увеличи или намали основния размер (виж раздел 2 по-долу).

1. Основен размер на глобата

12. Основният размер ще се определя чрез позоваване на стойността на продажбите и като се приложи следната методология.

А. Изчисляване на стойността на продажбите

13. При определяне на основния за налаганите глоби, Комисията ще отчита стойността на продажбите на стоки и услуги на предприятието, с които нарушението е свързано пряко или косвено⁶ в даден географски район в ЕИП. По принцип тя ще отчита продажбите, извършени от предприятието през последната търговска година на неговото участие в нарушението (наричана по-долу „стойност на продажбите”).

⁶ Такъв може да бъде случаят например при договорености за хоризонтално определяне на цени на даден продукт, когато цената на този продукт след това служи като основа на цена на продукти с по-ниско или по-високо качество.

14. Когато нарушение от страна на сдружение на предприятия е свързано с дейностите на неговите членове, стойността на продажбите в общия случай отговаря на сумата на стойността на продажбите на неговите членове.

15. При определяне на стойността на продажбите на предприятие, Комисията ще отчита най-добрите налични данни за това предприятие.

16. Когато данните, предоставени от предприятието са непълни или ненадеждни, Комисията може да определи стойността на продажбите на базата на частичните данни, които тя е получила, и/или всяка друга информация, която тя прецени за релевантна и подходяща.

17. Стойността на продажбите ще се определя преди ДДС и други данъци, пряко свързани с продажбите.

18. Когато географският обхват на нарушението се разпростира извън ЕИП (например световни картели), съответните продажби на предприятията в ЕИП може да не отразят правилно тежестта на всяко предприятие в нарушението. Такъв може да бъде случаят по-специално с договорености за световна подялба на пазара.

При такива обстоятелства, с цел да се отрази както съвкупния размер на съответните продажби в ЕИП, така и съответната тежест на всяко предприятие в нарушението, Комисията може да оцени общата стойност на продажбите на стоки или услуги, с които е свързано нарушението в съответния географски район (по-широк от ЕИП), може да определи дела на всяко предприятие, страна по нарушението на този пазар, и може да приложи този дял към съвкупните продажби в ЕИО на засегнатото предприятие. Резултатът ще се отчита като стойност на продажбите за целите на определяне на основния размер на глобата.

Б. Определяне на основния размер на глобата

19. Основният размер на глобата ще се обвързва с дела на стойността на продажбите, в зависимост от степента на тежестта на нарушението, умножена по броя на годините на нарушението.

20. Оценката на тежестта се извършва на индивидуална основа за всички видове нарушения, като се вземат предвид всички съотносими обстоятелства на случая.

21. Като общо правило, делът на стойността на продажбите ще се определя на ниво до 30 % от стойността на продажбите.

22. За да се прецени, дали делът на стойността на продажбите, който ще бъде приложен в даден случай, следва да бъде в долната част или горната част на тази скала, Комисията ще отчита редица фактори, като: естество на нарушението, общ пазарен дял на всички засегнати предприятия, географски обхват на нарушението, както и дали нарушението е било извършено или не.

23. Договореностите за хоризонтално определяне на цени, подялба на пазара и ограничаване на продукцията⁷, които обикновено са поверителни, поради самото си естество са сред най-вредните ограничения на конкуренцията. С оглед на следваната политика, те ще бъдат наказвани с най-тежки глоби. Поради това делът на стойността на продажбите, който ще се взема предвид при такива нарушения, по принцип ще бъде в горния край на скалата.

24. За да бъде отчетена по-пълно продължителността на участието на всяко предприятие, размерът, определен на основата на стойността на продажбите (виж точки 20 – 23 по-горе) ще се умножава по броя на годините на участие в нарушението. Периоди под шест месеца ще се отчитат за половин година, а периоди, по-дълги от шест месеца, но по-къси от една година, ще се отчитат за пълна година.

25. Освен това, независимо от продължителността на участието на предприятието в нарушението, Комисията ще включи в основния размер сума между 15 % и 25 % от стойността на продажбите, съгласно определеното в раздел А по-горе, с цел да възпира предприятията дори да встъпват в споразумения за хоризонтално определяне на цените, подялба на пазара и ограничаване на продукцията. Комисията може да приложи също така допълнителен размер в случай на други нарушения. За целите на вземане на решение относно дела на продажбите, който ще бъде приложен в даден случай, Комисията ще отчита редица фактори, по-специално посочените в точка 22.

26. Когато стойността на продажбите на предприятия, участващи в нарушението е сходна, но не еднаква, Комисията може да определи за всяко едно от тях еднакъв основен размер. Освен това, при определяне на основния размер на глобата Комисията ще използва закръглени числа.

2. Коригиране на основния размер

27. При определяне на глобата Комисията може да вземе предвид обстоятелствата, които водят до увеличаване или намаляване на основния размер, съгласно определеното в раздел 1 по-горе. Тя ще извършва това на основата на обща оценка, която отчита всички релевантни обстоятелства.

А. Утежняващи обстоятелства

28. Основният размер може да бъде увеличен, ако Комисията установи, че са налице утежняващи обстоятелства, като например:

- когато предприятие продължава или извършва същото или подобно нарушение, след като Комисията или национален орган в областта на конкуренцията е установил, че предприятието е нарушило членове 81 или 82: основният размер ще се увеличава с до 100 % за всяко установено нарушение;
- отказ за оказване на съдействие или възпрепятстване на Комисията при извършване на нейните разследвания;

⁷ Това включва споразумения, съгласувани практики и решения на сдружения на предприятия по смисъла на член 81 от Договора.

- роля на водач или подбудител на нарушението; Комисията също така ще обръща особено внимание на всички стъпки за принуждаване на други предприятия да участват в нарушението и/или всички ответни наказателни мерки, предприети срещу други предприятия с цел изпълнение на практиките, които съставляват нарушението.

Б. Слекчаващи обстоятелства

29. Основният размер може да бъде намален, ако Комисията установи наличието на слекчаващи обстоятелства, като например:

- когато засегнатото предприятие представи доказателства, че то е прекратило нарушението веднага след намесата на Комисията: това няма да се прилага към тайни споразумения или практики (по-специално към картели);

- когато предприятието представи доказателства, че нарушението е било извършено в резултат на небрежност;

- когато предприятието представи доказателства, че неговото участие в нарушението е крайно ограничено и по такъв начин докаже, че по времето, когато то е било страна по нарушаващото споразумение, то фактически не го е прилагало, като е възприемало конкурентно поведение на пазара: сам по себе си фактът, че предприятието е участвало в нарушението по-кратко време, отколкото другите, няма да бъде считан за слекчаващо обстоятелство, тъй като това вече е отразено в основния размер;

- когато засегнатото предприятие е оказало ефективно съдействие на Комисията извън обхвата на Известие за намаляване на глоби (*Leniency Notice*) и извън своето правно задължение за това;

- когато антиконкурентното поведение на предприятието е било разрешено или насърчено от публичните органи или от законодателството⁸.

В. Специално увеличение с възпираща цел

30. Комисията ще обръща особено внимание на необходимостта да се осигури достатъчния възпиращ ефект на глобите; за тази цел тя може да увеличи размера на налаганите глоби на предприятия, които имат изключително голям оборот извън продажбите на стоките и услугите, с които е свързано нарушението.

31. Комисията също така ще отчита необходимостта от увеличаване на глобата с цел тя да е по-голяма от размера на незаконните приходи в резултат на нарушението, когато този размер може да бъде изчислен.

Г. Законен максимум

32. Максималният размер на глобата в никакъв случай не надвишава 10 % от общия оборот за предходната търговска година на предприятието или сдружението на

⁸ Това не накърнява евентуалните мерки, които могат да бъдат предприети срещу съответната държава-членка.

предприятия, участващи в нарушението, съгласно член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003.

33. Когато нарушението, извършено от сдружение на предприятия, е свързано с дейностите на неговите членове, глобата не надвишава 10 % от сумата на общия оборот на всеки член, активен на засегнатия от нарушението пазар.

Д. Известие за намаляване на глоби (Leniency Notice)

34. Комисията ще прилага правилата за намаляване на глоби в съответствие с условията, посочени в приложимото известие.

Е. Платежоспособност

35. В изключителни случаи, Комисията може при поискване да отчете неспособността на предприятието да плаща с оглед на конкретен социален и икономически контекст. Тя няма да основава каквото и да е намаление на размера на глобата, предоставено на това основание, само на основание на констатиране на влошено финансово положение или при дефицит. Намалението може да бъде предоставено само на основата на обективни доказателства, че налагането на глобата, съгласно предвиденото в настоящите насоки необратимо би застрашила икономическата жизнеспособност на засегнатото предприятие и би довела до това неговите активи да загубят цялата си стойност.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ СЪОБРАЖЕНИЯ

36. Комисията може в някои случаи да наложи символична глоба. Основанието за налагането на такава глоба следва да бъде посочена в нейното решение.

37. Въпреки че настоящите насоки представляват обща методология за определяне на глобите, особеностите на даден случай или необходимостта да се постигне възпиращ ефект в конкретен случай може да обоснове отклонение от тази методология или от границите, посочени в точка 21.

38. Настоящите насоки ще се прилагат във всички случаи, когато изложението на възраженията е нотифицирано след датата на публикуването им в *Официален вестник*, независимо от това, дали глобата е наложена по член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 или по член 15, параграф 2 от Регламент 17/62⁹.

⁹ Член 15, параграф 2 от Регламент № 17/62 от 6 февруари 1962 г.: Първи регламент относно прилагането на членове 85 и 86 (понастоящем 81 и 82) от Договора (ОВ L3, 21.2.1962 г., стр. 204).